

POLITIETS
FELLESFORBUND

Ny i etaten? Dine rettigheter

Unn Alma Skatvold

Kjære nye kollega!

Som ny i en jobb er det mange nye regler, retningslinjer og rettigheter å sette seg inn i. For å hjelpe dere som er nyansatt i etaten har vi laget denne brosjyren som forhåpentligvis gir deg svar på de spørsmålene som kan dukke opp.

De siste fire, fem årene har det vært krevende, særlig for politiutdannede, å få jobb i etaten. Ansettelsesforholdene har vært preget av kortvarige vikariater og midlertidige stillinger, begrunnet i budsjettmessig usikkerhet. Politidistriktene har etter beste evne måtte være kreative for å få budsjettene i balanse. I tillegg har den politiske lovnaden om to politifolk per tusen innbygger innen 2020, koronapandemien og flyktningkrisen, som har gitt grunnlag for flere administrative ansettelser, også satt ytterligere press på ansettelsesprosessene.

Som fagforening er vi opptatt av å være her for deg, og at du skal få den beste starten på arbeidslivet i vår etat. Våre tillitsvalgte har variert bakgrunn, både som politiutdannet, sivile og jurister, og har god kompetanse innenfor fagforeningsapparatet. Alle sammen har erfaring fra etaten, og alle har vært akkurat der du er nå – ny. Vi tror på et sterkt fellesskap – trygghet for alle. Ta kontakt med ditt lokallag eller Politiets Fellesforbund sentralt om du har spørsmål eller trenger hjelp til noe.

Beste hilsen

Unn Alma Skatvold
Forbundsleder
Politiets Fellesforbund

Kort om regelverket:

Reglene for tilsetninger i staten er regulert i statsansatteloven. Politi- og lensmannsetaten har en tilpasning til loven i personalreglementet, og her finnes de reglene som gjelder spesielt for vår etat.

Hovedregelen i staten er fast ansettelse. Midlertidige stillinger kan utlyses under forutsetning av at et av følgende vilkår er oppfylt:

- a) Når arbeidet er av midlertidig karakter
- b) For arbeid i stedet for en annen eller andre (vikariat)
- c) Praksisarbeid
- d) For utdanningsstillinger
- e) For en periode på inntil seks måneder når det har oppstått et uforutsett behov

For alle faste og midlertidige stillinger skal det være utlysning, innstilling og vedtak i tilsetningsrådet. Den best kvalifiserte søkeren skal tilsettes.

Dette kalles kvalifikasjonsprinsippet, og er noe vi i fagforeningen er veldig opptatt av. Vurderingskriteriene som skal legges til grunn i kvalifikasjonsprinsippet er utdanning, erfaring og personlig egnethet.

Dersom det oppstår et uforutsett behov, jf. statsansatteloven § 9 nr.1 bokstav e, kan arbeidsgiver uten å følge disse reglene ansette personell i det vi kaller administrative stillinger. Disse stillingene kan aldri ansettes for mer enn seks måneder.

Midlertidige og administrative stillinger som skal gjøres om til faste stillinger må følge reglene med utlysning, innstilling og tilsetning i tilsetningsrådet. Men dersom en ansatt har sittet i en midlertidig stilling etter vilkårene i § 9 bokstav a, b eller e, og som har vært sammenhengende ansatt i etaten i mer enn tre år, skal vedkommende anses som fast ansatt i staten.

Vurderingskriteriene som skal legges til grunn i kvalifikasjonsprinsippet er utdanning, erfaring og personlig egnethet.

**Etter tre år har du krav på fast stilling i staten.
Du skal ha en skriftlig arbeidsavtale, selv når
engasjementet er kortvarig/midlertidig.**

Problemstillinger:

Når jeg blir ansatt i politiet hvilke typer ansettelsesforhold finnes?

Hovedregelen er at alle som ansettes i staten skal ansettes fast. Dersom det skal opprettes et midlertidig ansettelsesforhold må arbeidsgiver begrunne dette i statsansatteloven § 9.

I politiet handler dette hovedsakelig om:

- Midlertidige stillinger (krever ekstern utlysning)
- Vikariater (krever ekstern utlysning)
- Administrative tilsetninger (krever IKKE utlysning – må kun skje når det er tidskrisiske og uforutsette behov. Covid-19 pandemien og 22. juli 2011 er eksempler på dette.)

Kan jeg ansettes i en midlertidig stilling for bare noen uker?

Ja, det kan du. Hvis det er behov for en vikar eller der hvor det oppstår et uforutsett behov. Stillingen må lyses ut eksternt dersom det ikke er et uforutsigbart behov. Forventet tidsperiode skal tydelig forekomme i utlysningen. Oppstår det et uforutsett behov kan man ansettes administrativt uten krav til ekstern utlysning.

Hvor lenge kan en midlertidig ansettelse vare?

I prinsippet opp til tre år, men arbeidsgiver må hele tiden kunne begrunne hvorfor du bare ansettes midlertidig. Etter tre år har du krav på fast stilling i staten. Du **skal** ha en skriftlig arbeidsavtale, selv når engasjementet er kortvarig/midlertidig. Sørg for at arbeidsavtalen inneholder forventet varighet for den midlertidige stillingen. Se arbeidsmiljøloven § 14-6 for vesentlige momenter som avtalen skal inneholde.

Hvor lenge kan jeg være administrativt ansatt og kan stillingen forlenges?

Du kan være administrativt ansatt i inntil seks måneder. For å ansette noen i en administrativ stilling må det ha oppstått et uforutsett og/eller tidskrisisk behov. Når det akutte behovet opphører, og det går over til å bli et varig behov, må stillingen lyses ut eksternt som fast stilling. En administrativ stilling kan ikke forlenges utover seks måneder.

Hvilke rettigheter har jeg som administrativt ansatt i inntil seks måneder?

Midlertidige arbeidsavtaler etter § 9 opphører ved det avtalte tidsrommets utløp, eller når det bestemte arbeidet er avsluttet, med mindre noe annet er skriftlig avtalt. Dersom arbeidsgiver eller ansatt i stillingen ønsker å avslutte et administrativt ansettelsesforhold er det en måned oppsigelsestid. Ved svært korte administrative vikariater (uker) kan det være lurt å inngå avtale om ingen oppsigelsestid

dersom du får tilbud om lengre midlertidige stillinger andre steder som krever hurtig oppstart.

Hvor lenge må jeg jobbe i etaten for å ha krav på fast jobb?

Midlertidig ansatte som har vært sammenhengende ansatt i virksomheten i mer enn tre år, skal anses som fast ansatt.

Kan arbeidsgiver flytte meg til et annet arbeidssted?

Ditt faste oppmøtested skal defineres i arbeidsavtalen. Arbeidsgiver kan ikke i kraft av styringsretten endre ditt faste oppmøtested. Dersom det ikke eksisterer noen fast arbeidsplass eller hovedarbeidsplass skal arbeidsavtalen gi opplysning om at arbeidstakeren arbeider på forskjellige steder, og oppgi forretningsadressen eller eventuelt hjemstedet til arbeidsgiver. Eksempelvis er enkelte stillinger i Utrykningspolitiet definert som mobilt arbeidssted og har ikke fast oppmøtested.

Jeg har fått ny jobb – hvor lang oppsigelsestid har jeg?

En måned hvis ansettelsestiden er ett år eller mindre, og tre måneder hvis ansettelsestiden er mer enn ett år.

Jeg har et kort vikariat, men har fått tilbud om fast stilling i et annet politidistrikt.

Må jeg fullføre vikariatet?

Nei det må man ikke. Man kan si opp vikariatet med en måneds varsel. Det er mulig å avtale kortere oppsigelsesfrist i arbeidsavtalen. Politiets Fellesforbund fraråder våre medlemmer å inngå korte arbeidsavtaler (under to måneder f.eks) **uten** at man skriftlig avtaler med arbeidsgiver at dersom du får tilbud om annen midlertidig stilling av lenger varighet kan arbeidstaker oppheve arbeidsavtalen uten oppsigelsestid.

Man kan si opp vikariatet med en måneds varsel. Det er mulig å avtale kortere oppsigelsesfrist i arbeidsavtalen.

Har jeg fortrinn på midlertidig eller faste stillinger om jeg har vært ansatt administrativt eller midlertidig tidligere?

Nei. Det er kvalifikasjonsprinsippet som skal legges til grunn for ansettelse i staten, ikke om du har fått en fot innenfor. Den best kvalifiserte søkeren skal tilsettes basert på utdanning, erfaring og personlig egnethet.

Det er ledig stilling i distriktet, men jeg ansettes bare midlertidig – er dette lov? Hvorfor lyses ikke alle ledige stillinger ut?

Alle ansettelser i politiet skal være faste stillinger, med mindre ett av vilkårene under er oppfylt for midlertidig stilling (§ 9):

- a) når arbeidet er av midlertidig karakter
- b) for arbeid i stedet for en annen eller andre (vikariat)
- c) for praksisarbeid
- d) for utdanningsstillinger, eller
- e) for en periode på inntil seks måneder når det har oppstått et uforutsett behov.

Det er arbeidsgiver som bestemmer når (tidsmessig) en ledig stilling skal lyses ut.

Jeg er nyutdannet og har fått et vikariat – har jeg krav på å forhandle lønn?

Ja, i forbindelse med forhandlinger om din arbeidsavtale og innenfor de lønnsalternativene som ligger i utlysningsteksten. Arbeidstaker har rett til å la seg bistå av en tillitsvalgt eller annen representant både ved utarbeidelse og ved endringer i arbeidsavtalen. Arbeidsgiver skal vurdere lønsplasseringen før det har gått tolv måneder etter ansettelse i ny stilling.

Jeg er uten å ha ønsket dette selv blitt flyttet over fra patruljetjeneste til etterforskning og går derfor ned i lønn – hvilke rettigheter har jeg?

Arbeidsgiver kan ikke i kraft av styringsretten endre grunnpreget i den stillingen du er ansatt i. Arbeidsgiver kan ikke uten ditt samtykke gjøre vesentlige endringer i din arbeidsavtale, det er i så fall en endringsoppsigelse. Sentrale og vesentlige ting i din arbeidsavtale er oppmøtested, fagområde, arbeidstid og lønnsvilkår.

Vi er for få folk på jobb, og jeg blir bedt om å jobbe en del overtid. Jeg synes ofte det blir litt mye. Har jeg noen rettigheter?

Arbeidstaker har rett til å bli fritatt fra å utføre arbeid utover avtalt arbeidstid når vedkommende av helsemessige eller vektige sosiale grunner ber om det. Arbeidsgiver plikter også ellers å fritta arbeidstaker som ber om det, når arbeidet uten skade kan utsettes eller utføres av andre.

Noen gode råd:

Sørg for en god arbeidsavtale og ta godt vare på denne:

Arbeidsavtalen eller arbeidskontrakten er et viktig dokument for deg som ansatt. Det er en juridisk bindende avtale som regulerer tilknytningsforholdet mellom arbeidsgiver og ansatt. Avtalen gir også deg som ansatt en del grunnleggende rettigheter og setter rammene for hva arbeidsgiver kan gjøre med ditt ansettelsesforhold.

Andre viktige papirer du må ha kontroll på:

- Stillingsinstruksen.
- Utlysningsteksten til stillingen du søkte på.
- All skriftlig e-postkorrespondanse mellom deg og den som tilbyr stillingen og den som du inngår arbeidsavtalen med.

Få igjennom kravene dine:

Sørg for å stille alle krav før du takker ja til en stilling. Etter du har sagt ja er forhandlingsviljen dårligere.

Lokal lønnspolitikk

Les ditt distrikt eller særorgan sin lokale lønnspolitiske handlingsplan. Den kan inneholde en del vesentlige momenter i din videre karriereplanlegging.

Medarbeidersamtale

Viktig årlig samtale med din nærmeste leder. Skal blant annet handle om hva du trenger av kompetansepåfyll for å bidra til at arbeidsgiver når sine mål.

Årlig lønssamtale

Første året etter du blir ansatt i en stilling skal arbeidsgiver vurdere din lønn. Det er viktig at du følger opp at dette skjer. Etter dette har man krav på en årlig lønssamtale med leder. Ta initiativ til denne samtalen hvis ikke leder følger opp.

Husk prøvetiden

Som nyansatt i staten har man 6 måneder prøvetid. I løpet av prøvetiden skal du få nødvendig veiledning, oppfølging og vurdering av arbeidet. Se for øvrig statsansatteloven § 15.

Sørg for å stille alle krav før du takker ja til en stilling. Etter du har sagt ja er forhandlingsviljen dårligere.

pf.no